

Erdőjáró

A DALERD ZRT. TÁJÉKOZTATÁSI KÖZPONTJÁNAK LAPJA

XVI. évfolyam 1. szám, 2017. április

Dámagancs

ÁPRILIS, AZ AGANCS GYŰJTÉSÉNEK HAVA



Március végén, április elején a dámszarvasok hormonális változáson mennek keresztül. A dámbikák agancsrózsáinál csontfaló sejtek jelennek meg. Ezek felfalják a kötőszövetet, így a koponya részét képező csap az agancsrózsától elválik, és az agancs lehullik a lapátosok fejről.

Az agancs kifejlődése körülbelül öt hónapig tart. A fejlődésben lévő agancsot a szaknyelv barkásnak hívja, érdekes, meleg, puha tapintása miatt. Az újonnan kifejlődő agancs teljesen megőrzi a korábbi elhullajtott lapát formáját, jellegét. Ez évről évre nagyobb és vastagabb lesz mindaddig, amíg a dámbika életerejének csúcsát el nem éri. (Ez a dámszarvas esetében átlagosan 10 év). Amíg az új lapátok ki nem fejlődnek a dámbikák fején, vadászati tilalom van érvényben. Ezt az időintervallumot agancsepítési időszaknak hívjuk.

A DALERD Zrt. Gyulai Vadászterülete, mint vadászatra

jogosult vadgazdálkodó, immáron harmadik alkalommal ad ki agancsgyűjtési engedélyt magánszemélyek részére. A gyűjtési engedély névre szóló dokumentum, ami nem átruházható. A gyűjtés a benne rögzített szigorú kritériumoknak megfelelő módon, meghatározott időszakban folytatható. A vadgazdálkodó az általa meghatározott időpontban agancszemlére kötelezi a gyűjtőket.

Az engedéllyel rendelkező agancsgyűjtők körében izgalmas és komoly feladat a gyűjtés, hiszen a hozzáértésen túl komoly kutatómunkával is jár. Nagyon kell ismerni a vad tavaszi tartózkodási helyeit, szokásait ahhoz, hogy a gyűjtés eredményes, sikeres legyen.

Az agancs begyűjtése és szemléje a vadgazdálkodó számára azért nagyon fontos feladat, mert így tudjuk pontosan felmérni a vadállomány minőségét, korát, ill. a trófea vélt súlyát.

MÉSZÁROS ATTILA

Erdő és víz

SZOROS ÖSSZEFÜGGÉS

Azt mondják, az ember számára evolúciós előny, hogy a negatív tartalmú hírek ingerküszöbe alacsonyabb a pozitív információkénál. Amíg az oroslán elől kellett időben elfutni, addig ez kétségtelenül így volt. Az erdő és víz kapcsolatáról többnyire a víz okozta erdőkárak, az árvizek, a jégkárak,

az eróziós jelenségek jutnak eszünkbe. Pedig ennek a kapcsolatnak sokkal jelentősebb és meghatározóbb a pozitív vonatkozása. Ha semmi másra nem gondolunk, csak arra, hogy a földi élet alapja a víz, máris érezhető, van itt megismerni való bőven.

FOLYTATÁS A 3. OLDALON »



Szociális tűzifa

BEFEJEZŐDÖTT A PROGRAM

A DALERD Dél-alföldi Erdészeti Zrt. működési területén február 15-re befejeződött a 2016/17-es szociális tűzifa program. Csongrád megyében 43, Békés megyében 26 település rászorultjai kaptak az erdőgazdaságtól téli tüze-

lőt a Belügyminisztérium és az önkormányzat támogatásával. A kiszolgált lágyszárú és kemény tűzifa mennyisége összesen 9414 m³ volt, melynek értéke meghaladta a 158 millió forintot.

PL

Erdő és víz

SZOROS ÖSSZEFÜGGÉS

FOLYTATÁS AZ 1. OLDALRÓL »

Az erdő a legnagyobb vízigenyű természetes életközösség a szárazföldön. Kárpát-medencei viszonyok között megközelítőleg 600 mm éves csapadékösszeg kell ahhoz, hogy zárt erdőtársulások jöhessenek létre. Ahol ez nem áll rendelkezésre – mint például az Alföld erdőssztyepp klímájú területein – csak ott alakulhat ki zárt erdő, ahol van pótlólagos vízforrás. Ilyen helyek a folyóvölgyek vagy lápvídek.

Az erdő vízhez juthat a lehullott csapadékból, a felszíni vagy a felszín alatti vizekből. A zöld növények (autotrófok) fotoszintézisük során a víz, a széndioxid és a napfényből nyert energia felhasználásával építik fel szervezetüket. Életműködésük eredménye az elsődleges produkció. A Földön az erdők a legmagasabb produktivitású területek. Az erők „termelése” egyértelműen függ a rendelkezésre álló víz mennyiségétől és az élőhely hőmérsékletétől. Csak amíg a hőmérséklettől közel egyenes arányban függ a produktivitás, addig az éves csapadékmennyiséggel megközelítően logaritmikus az összefüggés (Mátyás Cs.).

Ökológiai alsó erdőhatár

Napjaink egyik legjelentősebb környezeti problémája a felmelegedés és a vele együtt járó vízhiány. Az ebből eredő jelenségek nagyon változatosak. Közismertebbek ezek közül a gleccserek visszahúzódása, a tengerek szintjének emelkedése, a szélsőséges időjárási jelenségek megszorodása. Kevésbé ismert az erdők reakciója. Az ökológiai alsó erdőhatár felhúzódása pedig mérhető jelenség (Mátyás Cs.). Az Atlasz-hegység déli lejtőin egyre magasabbra szorítja vissza az erdőket a sivatag. Hazánkban is nagy kérdés, hogy az egyes erdőtársulások megtalálják-e életfeltételeiket néhány évtized múlva. A Kárpát-medencében

a kérdés főleg az, hogy a változás sebessége nem lesz-e túl nagy ahhoz, hogy az erdők és az erdőgazdálkodás megfelelő válaszokat alakíthassanak ki.

Az erdőre hulló csapadék megosztása

Az éppen megeredő eső elől a fák alá menekülünk. Amikor pedig az eső kezd elállni, és megszólalnak a madarak, majd kisüt a nap, igyekszünk kimeneni a fák lombjai alól, hiszen még közel fél óráig is csöpöghet az eső a levelekről.

Az erdő megosztja a csapadékot. Egy része benedvesíti a leveleket, az ágakat, a fatörzset, a cserjéket és a lágyszárú növényeket. De még az avar is visszatartja az eső egy részét. Nevezhetnénk ezt az erdő szomjának is. Idegen szóval ez az intercepció. Éves szinten a lehullott csapadék akár 30%-a is erre a sorsa juthat. A tényleges arány sok tényezőtől függ. A lombos fák több esőt fognak fel, mint a tűlevelűek. A lombhullatók a tenyészidőszakban nagyobb felületükkel nagyobb részt követelnek. Sok múlik az eső intenzitásán és tartamán valamint a szél erején. Zárt erdőben egy kisebb zápor lehet, hogy el sem éri a talajt.

Az avaron is átjutott csapadékrész tovább osztódik. Egy része a talaj pórusaiban tárolódik, ahonnan a növények felhasználhatják. A többi lejuthat mélyebb rétegekbe, ahol a talajvíz, a rétegvíz vagy a szivárgó víz utánpótlását alkotja. A nagyon intenzív és kiadós csapadék a felszínen is összegyűlhet vagy lefolyhat, függően a terepviszonyoktól.

Felhőtlen eső

Verőfényes meleg napokon, folyómenti füzesek alatt sétálva arra lehetünk néha figyelmesek, hogy eső esik, holott felhő sincs az égen. Két oka is lehet a jelenségnek. Az egyik a könnyezés

vagy idegen szóval a guttáció. A májusi zöldár visszavonulása után a páratelt erdőben a gázcserenyílasokon távozó víz nem tud teljes mértékben elpárologni, és a lecsüngő, hegyes, cseppentő csúcsú fűzlevelek elcsöpöggetik az összegyűlt vizet. A másik ok a fűzveszőkőn és -leveleken szivogató kabócákra vezethető vissza. Táplálkozásuk során habos nyálát választanak ki. Amikor ebből sok összegyűlik, egy-egy folyadékcsépp távozik a szivogatás helyéről. Az erdőlátogató ezt is érthetetlen esőnek vélheti.

Rendhagyó erdők

A különböző erdőtípusok többnyire zónák szerint helyezkednek el. A zónák egyik legfontosabb jellemzője a csapadék mennyisége. Vannak azonban ettől eltérő társulások is, amelyek valamilyen okra visszavezethető módon eltérnek az általánostól. Az egyik leggyakrabban előforduló ok a rendelkezésre álló víz mennyisége. A patakpartokon vagy lápokban élő égeresek elhelyezkedése kizárólag a vízhez köthető. Még a szaporodási stratégiájuk is erre épít, hiszen a óra hullatják áltobozaikból apró magvaikat. Olvadáskor így jutnak a hólével az élőhelyükre. A patakparti égerligetekhez hasonlóan kőrís ligetek is kialakulhatnak hegyvidékeinken. A folyómenti fűz-nyár ligetek és a keményfás ligeterdők szintén azonálisak, hiszen a folyók mély és magas ártereit követik.

Vannak erdők, amelyek általában zonális elhelyezkedésűek, de néha mégis elhagyják azt. Mennek a víz után. Ilyenek például az északi kitettséggű, hűvös völgyekben megtelepedő bükkösök a gyertyános-kocsánytalan tölgy zónában. A nyirkos, árnyékos völgyekben, a lejtőhordalék talajokon, sokszor szivárgó vizek mellett a bükk számára alkalmas élőhely alakul ki. Ezeket már extrazonális társulásoknak hívjuk.

Pazarol vagy megtakarít?

Máig eldöntetlen vita folyik arról, hogy az erdő elpazarolja-e a lehulló csapadékot vagy éppen megfordítva segít megőrizni azt a területen. Az erdő a lehulló csapadék 70%-át elpárologtatja. Ez alig kevesebb, mint egy tő nyílt felszínének párolgási vesztesége. Ezzel szemben a rét az összes csapadék 58%-át, a gabona 35%-át párologtatja el (Führer E.). Ugyanakkor az erdő víztartó képessége, a csapadék-intenzitást lefékező hatása és összetett védelmi szerepe visszabilentli a mérleg nyelvét.

A vita ott válik izgalmassá, ahol hiány jelentkezik. A Duna-Tisza-közén mutatkozó drasztikus talajvízszint csökkenés okát sokan a homoki területekre telepített erdők vízfogyasztására vezetik vissza. A nyárfaerdők éves vízigény valóban igen magas (680 mm), de az erdei- és feketefenyőé kimondottan alacsony (205 és 185 mm), akár csak az akácé (273 mm) (Járó Z.). Másik oldalról viszont a fák gyökérszónája már régen nem éri el a talajvízszint fölötti kapillárisan felhúzódó nedves részt. A talajvízszint ennek ellenére is tovább csökken. A folyókból származó talajvíz utánpótlás a folyószabályozások eredményeképpen is jelentősen lecsökkent. Alig tudunk erről valamit. Nem lehet elhanyagolható a legális és illegális kutakból kitermelt víz ugyancsak nehezen becsülhető mennyisége sem.

Már e kevés gondolatból is érezhető, hogy nehéz lesz egyértelmű választ adni erre a kérdésre. Annyi azonban vitathatatlan, hogy a homokvidék élhetőbbé vált az ember számára az erdőtelepítések nyomán. Vedres István XVIII-XIX. századi építész már 1825-ben értekezést írt „A sivány homokság használhatása” címmel, és sürgette az erdők telepítését.

Jubileumi Kaán Károly Verseny

AZ EGYIK LEGNÍVÓSABB MAGYARORSZÁGI VERSENY

Csak az erdő örök!



Legutóbbi lapszámunk óta egy tiszteletben álló kollégánktól kellett búcsút vennünk. Az erdészet dolgozói is múltandók, de vígasztal bennünket, hogy az erdő megőrzi emléküket.

SZABÓ JÓZSEFNÉ
(született: Szalai Zsuzsa)
(1937-2017)
erdészeti főkönyvelő

A februárban érkező mezei pacsirták énekükkel már nem köszönthették megbecsült kollégánkat. Eltávozott közülünk, aki egy 10 éves szünetet leszámítva az egész életét az erdőgazdálkodásnak szentelte. A Gyulai Erdészet eredményes gazdálkodásának ő biztosította a magas szakmai színvonalú hátszínét, a fegyelmet, az önbecsülést, a következetességet, a tisztességet.

A mezőtúri központú, Kaán Károly Országos Természet- és Környezetismereti Verseny megyei fordulóját országszerte egy napon, 2017. április 7-én rendezték meg. Az immár 25. évét ünneplő rangos, országos tudáspróba az 5-6. osztályosok három szintű versenye, melyen napjainkig közel 250.000 diák vett részt.

A vetélkedősorozat készítené ad a különböző iskolatípusban tanuló diákok számára környezetük önálló megfigyelésére, a terepmunka gyakorlására, a szóbeli megnyilvánulásuk tökéletesítésére, ugyanis a résztvevők a döntők során kiselőadást is tartanak a versenykiírásban megadott témák egyikéből.

A verseny témakörei a 4-6. évfolyamon feldolgozott tananyaghoz, valamint a TermészetBúvár folyóirat cikkeihez kapcsolódnak: széles természetismereti, kör-

nyezetismereti, biológiai, földrajzi ismeretekről teetnek tanúbizonyságot a résztvevők. Emellett különféle vizsgálatok elvégzését, valamint a lakóhelyi környezet élővilágának bemutatását, s az ott végzett megfigyelések, terepgyakorlatok tapasztalatainak előadását is megkívánja a diákoktól, tehát az elméleti tudás mellett jelentős szerepe van a gyakorlati helyzetfelismerésnek és ismeretalkalmazásnak is.

Az egyik legnívósabb környezetünkkel foglalkozó magyarországi verseny az Országos Erdészeti Egyesület, valamint az Erdőgazdaságok támogatásával és közreműködésével valósul meg.

Az idei megyei elődöntőket országszerte a Pedagógiai Oktatási Központok munkatársai rendezték meg. Munkájukat Békés megyében Horváth Antal orosházi pedagógus, Csongrád

megyében pedig a Kiss Ferenc Erdészeti Szakképző Iskola segítette.

A változékony tavaszi időjárású napon megrendezett verseny elméleti fordulóját a DALERD Zrt. Erdészeti Erdei Iskolájának szervezésében terepi programon vettek részt a tanulók és felkészítő tanáraik. Ezt követően került sor az eredményhirdetésre, majd a jutalmak kiosztására. A DALERD Zrt. valamennyi diákot tárgyjutalomban részesítette.

Az Erdőgazdaság vállalta, hogy a megyei győztesek országos döntőre való felkészítésében is segítséget nyújt: egy egész napos terepi programmal és szellemi tornával kívánja segíteni a diákok sikeres szereplését. Erre a programra a második helyezettek, a felkészítő tanárok, a szülők, sőt még a testvérek is meghívást kaptak.

VID KATALIN



Nyugdíjas találkozó

PÉLDÁT ADNAK AZ ERDÉSNEMZEDÉKEKNEK

A Dalerd Zrt. találkozót szervezett az egykori Békés megyei erdőgazdaság nyugállományú dolgozói részére. A rendezvény köszöntőjében elhangzott, hogy a szorgos kezek munkája nyomán ma is élő erdők alapot és példát adnak a következő erdész nemzedékeknek is, hiszen az erdész mindig a jövőnek ültet fát. A baráti hangulatú találkozó résztvevői felelevenítették az együtt töltött évek szép emlékeit.

Fuss árkon, bokron át!

VÁROSERDŐ KUPA 2017



A Csipa Sport és Szabadidő Egyesület, a Békés Megyei Tájékozódási Futó Szövetség a DALERD Zrt. támogatásával két napos tájfutó versenyt rendezett Gyula-Városerdőn. A március közepén rendezett verseny első napján az esős idő ellenére ötven, a másnapi napsütésben pedig már közel százötven induló vágott neki a különböző korosztályoknak megfelelően kialakított pályáknak.

A versenyzők kísérői a tájfutóversennyel egy időben teljesít-

ménytúra jellegű kiránduláson, valamint az Erdőgazdaság szakembereinek segítségével szakvezetéses túrákon is részt vehettek. E programok lehetőséget nyújtottak a sitkai és a városerdei erdőrészek alaposabb megismerésére.

A hagyományteremtő szándékkal megrendezett program változatosságot hozhat a kirándulást, természetjárást kedvelők számára az erdők másfajta módon való felfedezésére.

VID KATALIN

VI. Dél Alföldi Regionális

STIHL

FAVÁGÓ CSAPATVERSENY

Ifj. Danszki Károly Emlékverseny

Gyula, Városerdő Erdei Iskola 2017. április 22., 10.00-14.00

Meghívó

Gyula, Városerdő Erdei Iskola
2017. április 22.

VI. Dél-Alföldi STIHL
regionális fakitermelő csapatverseny
- ifj. Danszki Károly emléktversenyre



Csapatverseny 4 pályán
STIHL termék bemutató
STIHL Timbersports bemutató
Nyílt nap az Erdel Iskolában



STIHL®

Tisztelettel meghívjuk Önt
a VI. Dél-Alföldi STIHL regionális fakitermelő
csapatverseny

- ifj. Danszki Károly emléktversenyre

A rendezvény helyszíne:
Gyula, Városerdő Erdei Iskola

A rendezvény időpontja:
2017. április 22.

Program

- | | |
|---------------|---|
| 8.00 - 9.00 | érkezés, regisztráció |
| 9.00 - 9.30 | versenybírók, csapatok felkészítése,
balesetvédelmi oktatás |
| 9.30 - 9.40 | pályák, verseny sorrend kisorsolása |
| 10.00 - 13.30 | verseny lebonyolítása kírás szerint
közben 11.30 - 12.00 az A. STIHL
Kft. termékbemutatója különös
tekintettel az újdonságokra |
| 13.30 - 14.00 | A magyar Timbersport válogatott
bemutatója |
| 14.00 -től | eredményhirdetés, díjkiosztás |

Fő támogató: A. STIHL Kft.
Támogatók: DALERD Zrt, CSISZÉR-GÉP Kft.



A verseny napján erdei iskolai nyílt nap keretében:

- | | |
|-------------|--|
| 9.00-10.00 | Szakvezetéses tantúra a Galagonya tanösvényen (1200 m) iskolások és a Poronty tanösvényen (400 m) óvodások számára |
| 11.00-11.30 | Lovaskocsis kirándulás Városerdőn, a csillagvizsgálótól indulva |
| 12.00-12.30 | Lovaskocsis kirándulás Városerdőn, a csillagvizsgálótól indulva. |

Közben az erdei iskolában folyamatosan megtekinthető a kiállító terem.



ERDŐJÁRÓ – A Dalerd Zrt. Tájékoztatói Központjának információs lapja. A Gyulai Hírlap melléklete. Kiadja a Dalerd Zrt., Szeged, Zsótér u. 4/B. Felelős szerkesztő: Puskás Lajos. Szerkesztő: Vid Katalin. A szerkesztőség címe: Dalerd Zrt., 5700 Gyula, Kárpát u. 4. Telefon: 06-66/468-907. Fax: 06-66/465-655. E-mail: erdeiiskola@dalerd.hu. Nyomdai előkészítés: Gyulai Hírlap Nonprofit Kft., 5700 Gyula, Petőfi tér 3. Felelős vezető: Mocsár-Pörjés József. Nyomtatás: Mozi Nyomda Bt., 5600 Békéscsaba, Luther u. 5/B. Felelős vezető: Garai György.